

Uvodno obraćanje Predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja na sastanku u HGK u svezi provedbe Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila

Zahvaljujem HGK na mogućnosti koju je pružila za održavanje današnjeg skupa kojem je svrha dati detaljna objašnjenja razloga za donošenje Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila, a koja uređuje pitanja u svezi sa sporazumima o distribuciji i servisiranju motornih vozila; a osobito objasniti srž i smisao ovog propisa, te odgovoriti na sva možebitna pitanja u svezi s pravilnom primjenom Uredbe.

Na početku dozvolite mi da vas upoznam sa širim kontekstom odnosno razlozima donošenja ove, ali i niza drugih uredbi kojima se pravno okruženje na području tržišnog natjecanja u posljednjih godinu dana bitno promijenilo i unaprijedilo, a s ciljem osiguranja slobode tržišnog natjecanja za sve poduzetnike, bez obzira na njihovu tržišnu snagu, i veće dobrobiti za krajnje potrošače.

Jedno od prioritetnih područja je ne samo usklađivanja našeg pravnog sustava s pravnom stečevinom EU, već i ubrzane primjene pravila koja vrijede u EU je i područje tržišnog natjecanja. Naime, do stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), na snazi je od početka 2002. godine bio Privremeni Sporazum o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima, sukladno kojem su već od 1. siječnja 2002. godine na snagu stupile odredbe SSP-a koje uređuju način međusobne trgovine i druga trgovinska pitanja, kao i odredbe o tržišnom natjecanju, te odredbe o intelektualnom, industrijskom i trgovačkom vlasništvu. Privremeni Sporazum primjenjivao se sve do 1. veljače 2005. godine, kada je nakon provedenog procesa ratifikacije u svim zemljama članicama EU, na snagu stupio Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

U skladu sa spomenutim odredbama SSP-a, razvidno je da se Republika Hrvatska obvezala, kako na primjenu pravila zaštite tržišnog natjecanja po uzoru na ona koja vrijede u Uniji, tako i na gotovo trenutno usklađivanje zakonodavstva s područja tržišnog natjecanja. Štoviše, preuzete su i obveze primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici i «instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice», što uključuje i sekundarno zakonodavstvo tijela Unije zaduženih za tržišno natjecanja, ali i sudsku praksu, odnosno sudske odluke, osobito Europskog suda.

Po uzoru na pravo tržišnog natjecanja Unije, okosnicu Zakona čine pravila koja se odnose na sporazume među poduzetnicima, zlouporabe vladajućeg položaja i ograničavajuća djelovanja, te na pravila u vezi s koncentracijama među poduzetnicima. Istovremeno, Zakon je dao ovlast Vladi Republike Hrvatske da posebnim propisima uredi ona pitanja koja su zakonom riješena samo na načelnoj osnovi.

Temeljem spomenute zakonske ovlasti Vlada Republike Hrvatske donijela je propise kojima se vrši daljnje i detaljno usklađivanje propisa s područja tržišnog natjecanja s pravnom stečevinom EU; primjerice:

- Uredbu o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta,
- Uredbu o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika,

- Uredbu o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije,
- Uredbu o sporazumima male vrijednosti, itd.

Među spomenutim propisima treba svakako spomenuti Uredbu o utvrđivanju mjerodavnog tržišta i naravno Uredbu koja je tema današnjeg sastanka, unatoč pokušajima nekih generalnih uvoznika osobnih automobila, odnosno njihovom pritisku da se Uredba ne donese, odnosno da se njezino donošenje odgodi što je to duže moguće.

I moram priznati, ti pokušaji, osim što su nama u Agenciji otežali život i doveli do žestokih dijaloga s nekim ministarstvima i/ili ministrima, bili su signal i znak da je situacija na tržištu distribucije i servisiranja motornih vozila takva da zahtjeva hitne i neodgodive promjene koje je, unatoč činjenici da je Agencija već ranije intervenirala svojim rješenjem, kvalitetno i dosljedno moguće riješiti samo donošenjem propisa koji će transparentno i jasno urediti pravila ponašanja na ovim tržištima, a sukladno novim pravilima koja od listopada 2002. vrijede u EU, a svjesni da će određene probleme i nedoumice u izradi, ali i provedbi ovog propisa biti prouzročene činjenicom da je EU već od 1985. godine počela uređivati ovo tržište, odnosno propisivati određena pravila i norme, a da to mi činimo gotovo dva desetljeća nakon toga. Stoga nas nisu iznenadila lobiranja i opiranja donošenju ovog propisa.

Dakle što je cilj, svrha Uredbe?

Prije svega osiguranje uvjeta za razvoj konkurencije na tržištima prodaje i servisiranja motornih vozila, kao i na tržištu opskrbe rezervnim dijelovima.

1. Cilj je da se omogući najučinkovitijim distributerima da se još više približe kupcima, što se postiže uvođenjem mogućnosti da se isti poduzetnik bavi prodajom različitih marki (brandova) novih motornih vozila, ali i uvođenjem mogućnosti da se prodaja ili isporuka motornih vozila obavlja na drugim lokacijama na tržištima gdje se primjenjuje sustav selektivne distribucije. Ova mogućnost moći će se u cijelosti realizirati od 1. svibnja 2006. godine.
2. Drugi cilj je otvaranje tržišta servisiranja motornih vozila, koje je do sada bilo ili je još uvijek usko povezano s distribucijom motornih vozila, na način da se omogući najboljim i najuspješnijim poduzetnicima-serviserima da kroz mrežu ovlaštenih serviseri ili neovisno, obavljaju djelatnost servisa motornih vozila. Željelo se također omogućiti dojučerašnjim distributerima, čiji su sporazumi o distribuciji okončani ili raskinuti, da svoju daljnju aktivnost u ovom poslu osiguraju u djelatnosti servisiranja. Pritom je važno naglasiti da Uredba omogućava bolji položaj i nezavisnim serviserima u pogledu nabave rezervnih dijelova, pristupu tehničkoj dokumentaciji, itd.
 Za potrošače će, nakon što se razviju, i u našoj zemlji, nezavisni serviseri biti dragocjena, i zasigurno, znatno jeftinija alternativa od onih ovlaštenih, što će zasigurno uštedjeti glavobolje mnogim obiteljima, osobito onima s manjim prihodima.
3. Treći, ali ne i manje važan cilj ove Uredbe, je omogućiti predvidljive i pravednije uvjete poslovanja za sve one poduzetnike – distributere motornih vozila, koji su do sada, priznali

mi to ili ne, ipak bili slabija strana u odnosu na proizvođače automobila ili njihove generalne uvoznike u RH. Kao što svi znamo, radi se o poslu koji zahtjeva velika materijalna i financijska ulaganja iza čega mora stajati i određena sigurnost da se taj posao neće i ne može takoreći "preko noći" ugasiti, a ugovor, ako ga je i bilo, otkazati bez ikakvih posljedica. Stoga, Uredba nalaže da se sporazumi između dobavljača i trgovca sklapaju na razdoblje od najmanje 5 godina, s mogućnošću otkaznog roka od najmanje 6 mjeseci, a ako se sporazum sklapa na neodređeno vrijeme, otkazni rok, u pravilu, ne može biti kraći od 2 godine. Istovremeno, dobavljač koji ranije raskida sporazum to mora učiniti pisanim putem i na način da priloži detaljne, objektivne i transparentne razloge raskidanja sporazuma.

Nadalje, sporazumi moraju osigurati svakoj stranci pravo na rješavanje sporova pri Centru za mirenje HGK i naravno, redovnim sudskim putem ili preko arbitraže.

Ono što Vam želim poručiti na kraju je da je Agencija itekako svjesna važnosti i snage tržišta distribucije i servisiranja motornih vozila u RH; svjesna je i različitih interesa i vjerojatnih napora i troškova koje će prilagodba novom sustavu zahtijevati od jednog dijela Vas koji ste danas s nama.

To će možda kod nekih izazvati ili ih provocirati da pokušaju zadržati stari sustav pod svaku cijenu. Njima je savjet sljedeći – ne činite to, možda na kraći rok nešto i polučite, kratkotrajno profitirate, ali i "vožnja u rikverc" kratko traje pa tako i takvo razmišljanje. Vjerujte, profitirat će oni koji se u što kraćem roku prilagode promjenama, oni koji preduhitre svoju konkurenciju ili kako reče Mario Monti, u veljači 2003. godine, kada je predstavljao Uredbu EU 1400 iz 2002. godine: "Dobitnici će biti oni koji su prije kretanja na put unaprijed proučili auto-kartu i koji pažljivo prate prometne znakove na svom putu".

Hvala lijepo.